

AKL rezoliucija apie programinės įrangos (PI) patentus

Vilnius, 2005-05-21

Išklausęs AKL autorinių teisių komiteto pirmininko Saulius Gražulio pranešimą apie programinės įrangos patentų įtaką laisvom ir atviro kodo programom, AKL visuotinis susirinkimas pritaria šiai pozicijai:

Žala laisvam ir atviram kodui

1. Europos patentų biuro (EPB) atstovas p. Ginno Herreman, atsakydamas į mūsų klausimus, patvirtino, kad:
 - Atviro kodo projektai, kurie viešai paskelbia savo išeities tekstus Internete, netenka teisės patentuoti savo programinės įrangos idėjas – išradimus pagal ES PI patentų direktyvos COD/2002/0047 nuostatas, nes tai kvalifikuojama kaip išankstinis atskleidimas (prior disclosure),
 - EPB *neturi* resursų peržiūrėti visas Laisvas bei Atviro kodo programas, norint surasti visus egzistuojančius Atviro kodo projektus. Tai reiškia, kad bet kas kitas gali, pasižiūrėjęs į Atviro kodo projektus, užpatentuoti jų sukurtas idėjas.

Atviro kodo projektai tuo labiau neturi resursų nuolat peržiūrėti naujų patentų, ir jiems patentų teikiama „apsauga“ iš esmės nereikalinga – atviras kodas ir taip atvirai publikuoja savo idėjas, be jokių patentų. Tai reiškia, kad **atviras kodas bus diskriminuojamas** siūlomos patentų sistemos, jei įsigalios Europos Komisijos ir Europos Sąjungos Tarybos 2004-05-18 direktyvos projektas.

Atviras kodas, patentai ir žinių visuomenė

Kaip paaiškėjo iš pirmo punkto, atviro kodo bendruomenė nukentės dėl programinės įrangos patentų įteisinimo (t.y. priėmus 2004-05-18 COD/2002/0047 direktyvos tekstą).

AKL pažymi, kad laisvas ir atviras kodas yra ne tik visiems prieinamos nebrangios ir kokybiškos programos – tai ir žinių šaltinis, iš kurio studentai, dėstytojai, programuotojai, įmonės, verslininkai, gali pasisemti informacijos apie programų sandarą, kūrimą. AK projektai pritraukia mokslininkų dėmesį kaip įdomus ir naudingas visuomenės reiškiny. Taigi, laisva ir atvira PI yra žinių šaltinis.

Be to, AK duoda visiems piliečiams techninę galimybę laisvai keistis informacija, reikšti ir platinti savo idėjas, keistis informacija ir bendradarbiauti įvairiose srityse.

Patentavimo sistema, kuri būtų įteisinta pagal 2004-05-18 direktyvos tekstą, kaip rodo pirmoje pastraipoje iškelta problema verčia visuomenės narius slėpti savo idėjas (priešingas rezultatas, nei deklaruoja patentų sistemos šalininkai), sunkins programų ir idėjų skelbimą. AKL nuomone, žinių visuomenė neįmanoma, jei programų autoriai bus priversti, idant neprarasti galimybės gauti patentus, slėpti savo idėjas, neatskleisti kitiems savo kūrinių. Mūsų nuomone, **PI patentų sistema, skatindama idėjų bei programų slėpimą, sugriauna svarbų žinių visuomenės komponentą.**

AKL pabrėžia, kad mes nesiūlome kaip nors keisti ar revizuoti esamą patentų sistemą. Patentų sistema kitose srityse neturi tokio neigiamo efekto, bet PI srityje ji būtų pražūtinga.

VO „Atviras Kodas Lietuvai“	Tekstą parengė:
Visuotinis susirinkimas	AKL Autorinių teisių komiteto pirmininkas
	S. Gražulis